

Strategi for NSF's bistandsarbeid

2023-2029

Innhold

Forord	1
Bakgrunn for NSF's bistandsarbeid	2
Hvorfor Norsk Sykepleierforbund?	3
Sammen får vi en sterkere stemme	4
Vår visjon for bistandsarbeidet	5
Våre mål for bistandsarbeidet	5
Bistandsarbeidet oppfyller følgende av NSF's formålsparagrafer	5
Vår endringsteori	6
Våre prinsipper	7
Kriterier for valg av samarbeidspartnere	8
Strategiske grep	9

Forord

«God helse er en grunnleggende forutsetning for menneskers mulighet til å nå sitt fulle potensial og for å bidra til utvikling i samfunnet.»¹

Slik presenteres bærekraftsmål nr. 3, god helse og livskvalitet. Sykepleiere og jordmødre er essensielle i arbeidet med å hjelpe mennesker i ulike situasjoner og faser gjennom livet. For at sykepleiere og jordmødre skal gjøre en god jobb, trenger de solid kompetanse, tilgang til faglig utvikling, og gode og trygge arbeidsforhold. Å sørge for dette, er selve kjernen i sykepleierorganisasjonens arbeid.

I 2022 fyller Norsk Sykepleierforbund (NSF) 110 år. I 110 år har vi kjempet for sykepleieres og jordmødres arbeidsforhold, vilkår og rettigheter i Norge. Men NSF har også jobbet utenfor Norges grenser, i mer enn 40 år har NSF jobbet med å styrke sykepleierforbund globalt. I likhet med *International Council of Nurses* (ICN) anerkjenner vi viktigheten av samarbeid mellom sykepleierorganisasjoner for å adressere sosiale helsedeterminanter globalt. Sosiale helsedeterminanter er de forholdene som påvirker oss, og helsen vår, der hvor vi vokser opp, lever, arbeider, bor og blir gamle. Disse forholdene formes av ulik tilgang på ressurser, penger og politikk både lokalt og globalt. Felles for mange av de sosiale helsedeterminantene er at de ligger utenfor helsesystemet. De omfatter faktorer som arbeidsforhold og -vilkår, det å ha en lønn å leve av og en jobb der vi er trygge. Dette er kjernesaker for nettopp fagforeninger.

Sykepleiere og jordmødre i alle land trenger sterke fagforeninger som kjemper for deres rettigheter. Organisasjoner som jobber for å forbedre de sosiale determinantene, både i og utenfor helsesystemet, og som taler sykepleiernes sak i alle sammenhenger. Sykepleiere skal verdsettes og respekteres for innsatsen de gjør for å bedre helse – både for enkeltindividet, samfunnet og befolkningen – fra det helt lokale til det globale. Internasjonal bistand og solidaritet er en integrert del av NSF's identitet. Vi står i en unik posisjon til å dele av vår kunnskap og erfaring for å støtte sykepleiere og jordmødre også i andre land.

Tydelig, modig, stolt.

NSF er stolt av å være en tydelig bærekraftaktør.

Denne strategien er vedtatt av Norsk Sykepleierforbunds forbundsstyre. Fag- og helsepolitisk avdeling har det faglige ansvaret for å følge den opp på vegne av forbundsstyret. Gjennomføringen av strategien, og derav også måloppnåelsen, er et felles ansvar for hele organisasjonen. Fra sykepleierorganisasjon til sykepleierorganisasjon.

Lill Sverresdatter Larsen
Forbundsleder

¹ FNs bærekraftsmål

Bakgrunn for NSF's bistandsarbeid

Verden står overfor en enorm mangel på helsepersonell.

Koronapandemien la ytterligere press på en allerede presset helsetjeneste, og flere sykepleiere og jordmødre har forlatt jobbene sine verden over. På verdensbasis estimerer International Council of Nurses (ICN) at vi vil mangle over 13 millioner sykepleiere og jordmødre i årene som kommer.² Dette er en enorm økning i forhold til estimatet på 5,9 millioner før pandemien.³ I Afrika alene, mangler det i dag hele 4,2 millioner sykepleiere og jordmødre.⁴

Den kritiske mangelen på sykepleiere og jordmødre har alvorlige konsekvenser. Til tross for at alle har rett til grunnleggende helsehjelp, er det mange som ikke får den hjelpen de trenger. Underbemanning truer også pasientsikkerheten, og i ytterste konsekvens fører den til økt dødelighet. Samtidig bidrar overbelastningen til flukt fra sykepleierprofesjonen.

Sykepleiermangelen har mange årsaker. Blant annet har investeringene i utdanning av sykepleiere vært for lave. I tillegg preges situasjonen av mangel på stillinger, svært lave lønninger, dårlige arbeidsforhold, og få eller ingen karrieremuligheter. Med svært mange pasienter per sykepleier, mangel på utstyr og medisiner, lave lønninger og høy risiko for smitte, er også migrasjon blant sykepleiere og jordmødre en utfordring. Sykepleiermangelen globalt er et problem som utfordres ytterligere av at rike land rekrutterer internasjonalt for å dekke eget behov.

Myndigheter trenger å investere i en massiv akselerering av sykepleierutdanning, opprettelse av sykepleierstillinger og lederskap. Verden må være bedre forberedt på kriser med tanke på bemanning, kompetanse og essensielt smittevernutstyr. Dersom vi skal kunne sikre tilgang til grunnleggende helsetjenester for alle, må sykepleierens vilkår innen utdanning, faglig utvikling, organisering, lønn og sikkerhet på arbeidsplassen ivaretas. NSF bidrar til dette ved å støtte utviklingen av sterke sykepleierorganisasjoner – sykepleierorganisasjon til sykepleierorganisasjon – noe som fortsetter å være bærebjelken i NSF's bistandsarbeid i perioden 2023-2030.

² [International council of nurses policy brief - The Global Nursing shortage and Nurse Retention \(ICN\)](#)

³ [Sustain and Retain in 2022 and Beyond - The global nursing workforce and the covid-19 pandemic \(ICN\)](#)

⁴ [Global strategy on human resources for health: Workforce 2030 \(WHO\)](#)

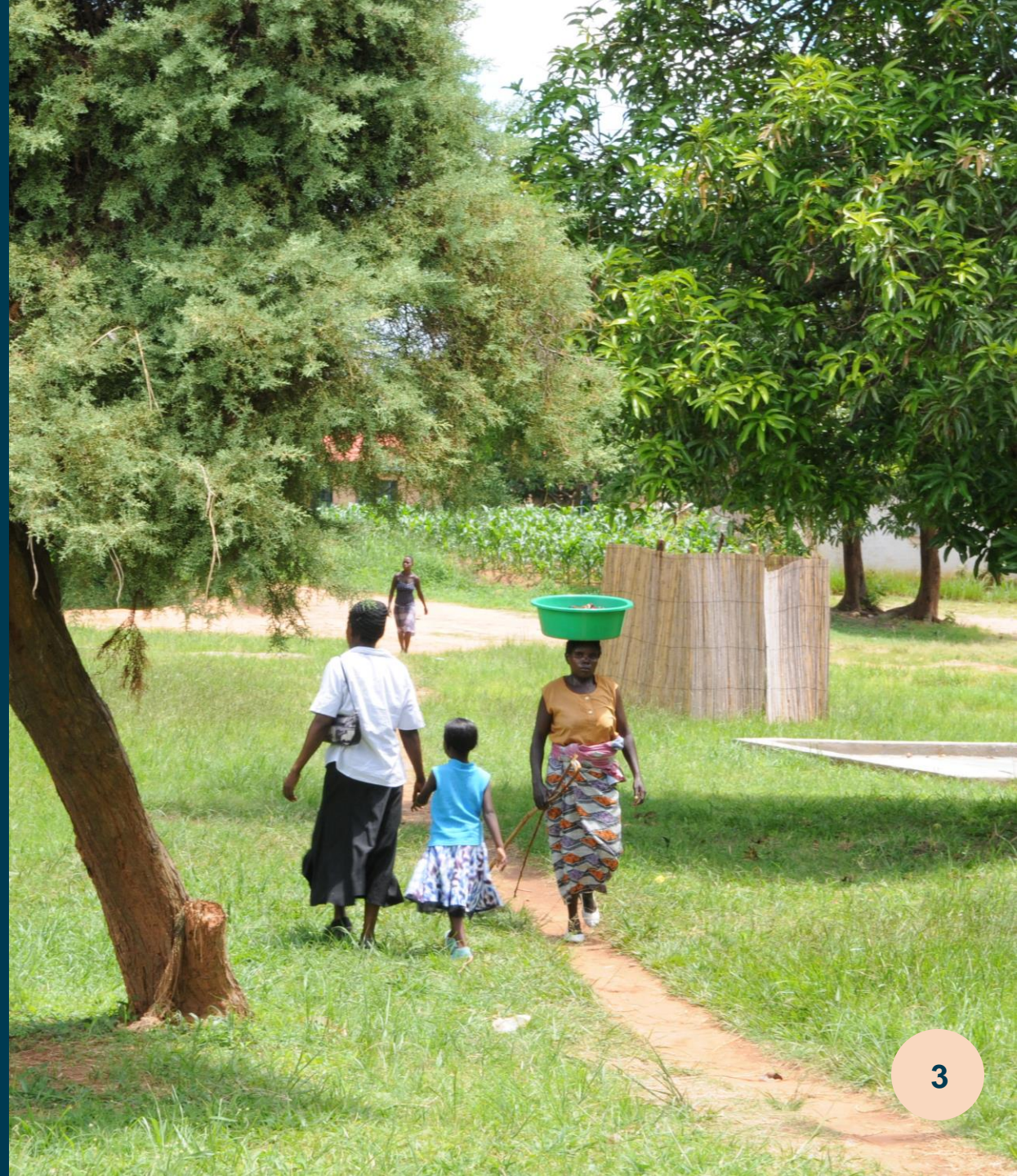
Hvorfor Norsk Sykepleierforbund?

NSF tar sitt globale samfunnsansvar på alvor.

I en verden der demokratiet er i tilbakegang og menneskerettighetene er under økende press, er arbeidet for sterke fagforeninger og et fritt sivilt samfunn helt grunnleggende. Gjennom partssamarbeid og vektlegging av arbeidstakerrettigheter arbeider fagforeninger med å løfte menneskerettighetene og redusere økende ulikhet nasjonalt og globalt.

Samtidig jobber NSF med å sette faglig kunnskap og kompetanse i front. Et bærekraftig helsesystem er avhengig av at de som jobber i helsetjenesten settes i stand til å yte den innsatsen som er nødvendig for å løse de utfordringene vi står i. Hvis sykepleiere og jordmødre står i front for utviklingen av sykepleiefaget, sykepleierprofesjonen og helsetjenestene, så sikrer vi også kvaliteten og pasientsikkerheten.

NSFs støtte til utviklingen av sterke sykepleierorganisasjoner er en nødvendig del av arbeidet med å nå sentrale målsetninger i norsk utviklingspolitikk, inkludert flere bærekraftsmål. I tillegg til å jobbe for god helse og livskvalitet for alle (bærekraftsmål 3), jobber vi også med å fremme likestilling (bærekraftsmål 5), redusere ulikhet (bærekraftsmål 10), og for anstendig arbeid (bærekraftsmål 8).

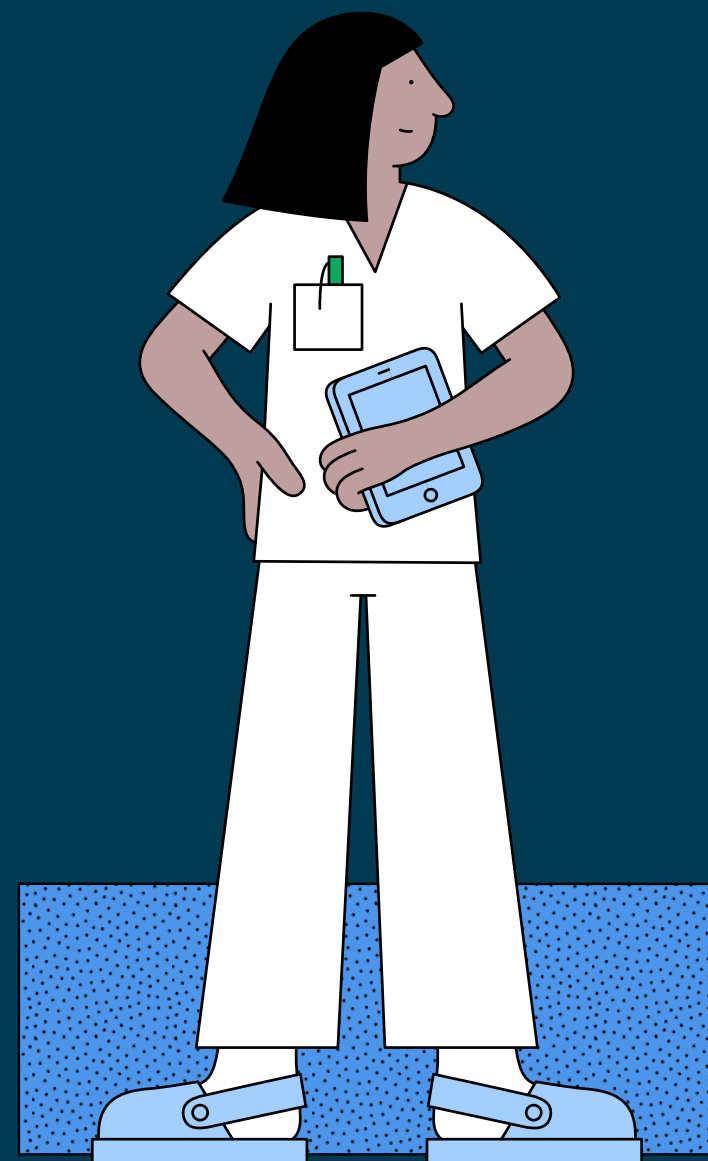
Sammen får vi en sterkere stemme

Sykepleiere og jordmødre, selve ryggraden i helsetjenesten, trenger også fagforbund som sikrer deres arbeidsforhold og arbeidsvilkår.

Organisasjoner med mange medlemmer, og som representerer flertallet av sykepleiere, har større sannsynlighet for å bli hørt. Organisasjoner med god forhandlingskompetanse både i faglige og interessepolitiske spørsmål får lettere gjennomslag. For å øke finansieringen til sykepleierstillinger, bedre utdanningstilbudet og rekruttere flere sykepleiere trengs det organisasjoner som kan legge reelt press på nasjonale myndigheter, følge opp utdanningsinstitusjonene og mobilisere nåværende og fremtidige sykepleiere. Ikke minst trengs disse organisasjonene for å fremme sykepleierne og jordmødrene sin sak – inkludert behovet for økt kompetanse og bedre arbeidssituasjon.

Men mange sykepleierorganisasjoner har begrenset påvirkningsevne og svak intern organisering. I tillegg sliter mange med lav medlemsrekruttering. Få ressurser skal strekke langt, og det blir vanskelig å tilby tjenester til medlemmer og samtidig sikre egen eksistens. Demokratiske og transparente prosesser er både tidkrevende og dyre i utfordrende landskap med dårlig infrastruktur og lite utbredt teknologi. Kompetanse, systemer og rutiner må være på plass for at sykepleierorganisasjonene blir sterke og bærekraftige stemmer for sine medlemmer.

Som fagforbund- og profesjonsorganisasjon har NSF en kompetanse og en erfaring som ingen andre norske aktører på bistandsfeltet har. Med flere tiårs erfaring med internasjonalt bistandsarbeid, har NSF har en enestående innsikt i de ulike stadiene i utviklingsprosessen av en sykepleierorganisasjon med dobbelt mandat, og besitter en bred fagkompetanse innenfor de mange fagfeltene som organisasjonene jobber med. Ved å jobbe som 'ett lag' bistår vi partnerne våre med ekspertise innen fag- og helsepolitiske temaer som sykepleierutdanning, ledelse, forskning, forhandling, arbeidsrett og medlemsrekruttering. Sammen kan vi gjøre de bedre rustet til å påvirke makthaverne i samfunnet som en aktiv samfunnsaktør i et demokrati.

Vår visjon for bistandsarbeidet

Vår visjon er å bidra til at våre søsterorganisasjoner er attraktive medlemsorganisasjoner som ivaretar sykepleierne og jordmødrenes interesser, til det beste for befolkningens helse og livskvalitet.

Norsk Sykepleierforbunds grunnverdier er TYDELIG, MODIG og STOLT. Disse verdiene understøtter vår visjon for bistandsarbeidet.

Våre mål for bistandsarbeidet

Bidra til å bygge sykepleierorganisasjoner som:

- er demokratiske organisasjoner med bred oppslutning blant sykepleiere i landene
- styrker sykepleieres status og lønns- og arbeidsvilkår i de ulike landene
- bidrar til en god utvikling av sykepleiernes kompetanse, slik at disse bidrar til et godt helsetilbud
- styrker kvinners rettigheter

Bistandsarbeidet oppfyller følgende av NSF's formålsparagrafer

- fremme internasjonal forståelse og solidaritet og kjempe for et samfunn bygget på flerkulturell forståelse og likeverd
- påvirke samfunnsforholdene til beste for befolkningens helse
- påvirke utviklingen av helsetjenesten slik at den til enhver tid er rettet mot å forebygge, fremme helse og bidra til å løse befolkningens helseproblemer
- ivareta sykepleiernes organisatoriske, faglige, kompetanseutviklende, lønns- og arbeidsvilkår

Vår endringsteori

Veldig forenklet kan NSF sin endringsteori framstilles slik. For mer fylldig omtale av vår endringsteori, se vår nettside: www.nsf.no

Våre prinsipper

1. VI JOBBER MED Å STYRKE ORGANISASJONER, IKKE ENKELTPERSONER

Det betyr at vårt fokus er på institusjonelt samarbeid med organisasjoner som på sikt kan ha bred og varig positiv effekt. Vi gir ikke støtte til enkeltpersoner.

2. VI TILBYR EKSPERTISE NÅR DET TRENGS, MEN VI ER OGSÅ SPARRINGSPARTNERE OG KOLLEGER

Vår metode er basert på kunnskapsoverføring og kapasitetsbygging, og vi mener at læring går begge veier. Nytenkning og partnerskap krever involvering av alle parter. Det vil si at lokale behov vil være førende, men at innsatsen er i tråd med prioriteringer hos NSF og norsk utviklingspolitikk.

3. VI STYRKER EKSISTERENDE STRUKTURER

Eksisterende strukturer har større sjanse til å overleve enn prosjektbaserte, midlertidige strukturer når perioden for direkte finansiell støtte er over. Dersom aktiviteter eies og drives fra Norge vil partnere i mindre grad ta del i og føle ansvar for egen utvikling, og gjennomføringen av aktivitetene vil være enda vanskeligere. Vi kan gå foran, men ansvaret for endring ligger hos partner.

4. VI HAR ÉN STEMME

Det innebærer at bistandsarbeidet vårt implementeres og koordineres sentralt, og at vi er tydelige og presise i vår kommunikasjon.

5. VI JOBBER ETTER 'DO NO HARM' PRINSIPPET

Det betyr at vi jobber mot at det vi gjør får uventede negative konsekvenser

lokalt. Dette krever god kontekstforståelse. Vi er kreative og kritiske i beslutningsprosesser.

6. VI SETTER KVALITET FØRST

Det er fordi effekt og positive endringer ikke alltid reflekteres kvantitativt, og fordi grundighet og bærekraft er viktigere.

7. VI TROR PÅ LANGSIKTIGHET FOR VARIG ENDRING

Der er fordi vi ikke klarer å skape den varige endringen med den nødvendige kompetansen og det essensielle eierskapet på kun få år. Men, vi skal ha klare mål på både kort og lang sikt.

8. VI ER OPPTATT AV KOSTNADSEFFEKTIVITET

Det innebærer at vi jobber digitalt når det er hensiktsmessig, og at vi benytter ekspertisen i egen organisasjon så mye som mulig. Vi legger også til rette for sør-sør-samarbeid og utveksling.

9. VI SKAL VÆRE AMBASSADØRER FOR RESULTATER SYKEPLEIERE SKAPER FOR SAMFUNNET OG ENKELTMENNESKET

Det betyr at det internasjonale bistandsarbeidet trekkes frem også i andre sammenhenger, og at hele NSF er delaktig og engasjert i bistandsarbeidet.

10. VI HAR NULLTOLERANSE FOR KORRUPSJON

For å bekjempe korrupsjon i organisasjonene vektlegger vi en styrking av interne rutiner. Vi fortsetter å gjennomføre kontrollhandlinger og slår ned på enhver form for mislighold.

Kriterier for valg av samarbeidspartnere

NSFs tilgang til ressurser er begrenset. Kriterier for valg av samarbeidspartnere tar derfor utgangspunkt i NSF's vurdering av forutsetningene for å kunne oppnå reell og varig endring. Kriteriene er ikke gjensidig utelukkende og er ment som retningsgivende.

1. SAMARBEIDSPARTNER MÅ HA SOM HOVEDMÅLSETNING Å JOBBE FOR SYKEPLEIERE OG JORDMØDRES RETTIGHETER OG ARBEIDSVILKÅR

NSF's støtte til utviklingen av sterke sykepleierorganisasjoner bidrar direkte til flere av de sentrale bærekraftsmålene, deriblant bærekraftsmål 3 (god helse), bærekraftsmål 8 (anstendig arbeid) og bærekraftsmål 5 (likestilling).

2. NSF BESITTER ETTERSPURT KUNNSKAP OG KOMPETANSE SOM INGEN ØVRIGE NORSKE BISTANDSAKTØRER KAN BIDRA MED

NSF besitter i en norsk kontekst en unik kompetanse og erfaringsgrunnlag for å bygge sterke sykepleierorganisasjoner. Det påhviler derfor NSF et ansvar for å dele denne kunnskapen når det vurderes dit hen at NSF kan bidra til konkret, bærekraftig endring.

3. LOKAL SAMARBEIDSPARTNER DEMONSTRERER FORPLIKTELSE OG EIERSKAP

NSF stiller høye krav til sine samarbeidspartnere. Åpenhet, profesjonalitet, gjensidig tillit og felles grunnleggende verdier er essensielt dersom endringer skal finne sted og felles målsetninger skal kunne nåes.

4. LOKALE FORHOLD LIGGER TIL RETTE FOR GODT OG TRYGT SAMARBEID

I tråd med NSF's prinsipper skal arbeidet gjennomføres uten å opprette parallelle strukturer lokalt og uten å kompromittere NSF-representanters sikkerhet. For å sikre kompetanseutveksling på flere nivåer skal et av hovedspråkene i landet være engelsk.

Strategiske grep

For å nå målene våre og å etterleve prinsippene våre, tar vi følgende strategiske grep:

SIKRER GOD RESULTAT- OG ØKONOMISTYRING

- Påser kontinuerlig utvikling/tilpasning av metoder og verktøy for vurdering og dokumentasjon av progresjon og resultater.
- Utfører regelmessige kontrollhandlinger.
- Har tett oppfølging av våre samarbeidsorganisasjoner.
- Sikrer tilstrekkelig og komplementær kompetanse og kapasitet innen bistand/utvikling, global helse, økonomi og prosjekt-/resultatstyring.

UTNYTTER INTERNE RESSURSER

For at vi skal drive bistand av høy kvalitet trekker vi på ressurser fra hele NSF. Dette innebærer en arbeidsfordeling og diverse kunnskapsoverføring som involverer fylkeskontorer, faggrupper, forhandlingsavdeling, økonomi/administrasjonsavdeling, kommunikasjonsavdeling, fag- og helsepolitisk avdeling, medlemstjenesten og studentorganisasjonen.

SIKRER FORUTSIGBAR FINANSIERING

For å drive ansvarlig og langsiktig bistand, samt å levere på våre forpliktelser og målsetninger, sørger vi for forutsigbar finansiering for bistandsarbeidet og de involverte samarbeidspartnerne.

SYNLIGGJØR BISTANDSARBEIDET INTERNT OG EKSTERNT

For å tydeliggjøre innholdet og egenarten til NSF's bistandsarbeid, samt hvorfor utviklingen av sterke sykepleierorganisasjoner er viktig for samfunnsutviklingen i alle land – er NSF's bistandsarbeid en viktig del av NSF's kommunikasjonsstrategi- og arbeid.

SAMARBEIDER MED STRATEGISKE AKTØRER

Identifiserer og jobber med ulike aktører med sammenfallende verdier og relevant kompetanse.

